Predavatelj je pokazal na nekaterih značilnih stavkih, kako se je Gentile duhovno preobrazil iz čistega idealista in liberalca v zastopnika absolutistične fašistične miselnosti, katere končni vzgojni smoter je sedaj vojaška vzgoja vsega naroda, v katerem naj se dvigne borbenega duha, samozavest in ponos. Na prvem mestu je telesna vzgoja po načelu »Puška in knjiga.« V šoli se goji s posebnim poudarkom telovadba, junaška pesem, risanje, zemljepis in zgodovina Italije ter jezik.

Temu primerno se je preuredila tudi učiteljska izobrazba, ki je podobna izobrazbi na naših klasičnih gimnazijah, uče se latinščine, zapostavljene pa so prirodne vede.

Ker šola ne more prevzeti vse vzgoje, je izšel še poseben zakon o vojaški vzgoji mladine od 8 leta dalje, ki jo vrše mladinske organizacije. Balila vzgaja mladino od 8. do 14. leta in šteje sedaj približno 1,700.000 dečkov in 1,500.000 deklic. Predstraža (Avantguardia) je za fante od 14. do 18. leta, in ima 475.000 članov, izmed katerih se izbirajo strankini člani po dovršenem osemnajstem letu. Mlade Italijanke je organizacija za vzgojo deklet od 14. do 18. leta in šteje 250.000 članic. Tako imajo te organizacije skoro 4 milijone članov. Za mladeniče od 18. do 20. leta so obvezni še predvojaški tečaji. Gentile je bil prvi fašistični prosvetni minister, ki je izvedel reformo šolstva, ki se tudi po njem imenuje, ta je zadala smrtni udarec vsemu manjšinskemu šolstvu v Italiji.

V debati je na kratko pojasnil še stališče duhovščine in slovenskega učiteljstva do fašistične vzgoje v Italiji. Predavanje je bilo po vsebini in obliki odlično in je zadovoljilo vse poslušalce, zato je bila debata kratka.

V četrtek, 20. avgusta 1936 je predaval profesor dr. Gogala Stanko, o temi:

»Vzgojljivost in značaj.«

Predavatelj je v svojem predavanju na praktičnih primerih pojasnil težka vprašanja iz karakterologije, te najmlajše psihološke vede, s katero se mora baviti vsakdo, ki ima posla z oblikovanjem doraščajočega rodu.

Vzgojitelj ima pred seboj vzgojni smoter, ki pa ga gojenec doseže več ali manj po svoji vzgojljivosti. Stopnja izobrazbe je odvisna od inteligentnosti gojenca.

Poznavanje značaja zahteva globoko psihološko izobrazbo in poglobitev v duševnost gojenca, da ga lahko razumemo in opredelimo.

Po tem, kako kdo pojave vsakdanjega življenja sprejema, nanje reagira in se odloča, označujemo navadno osebe z imenom, ki nam kaže njen značaj, kakor n. pr. junak, strahopetec, zajec, lažnik, dober človek, dobričina, lisjak, kača, pes, poštenjak, môž, baba, copata itd.

Splošno odobravanje je pokazalo, da je predavatelj osvetlil to težko vprašanje na način, da je bilo v vsem jasno.

V debati je bila izražena želja, da bi predavanje izšlo v posebni brošuri, v kateri bi predavatelj pokazal še kako se kažejo te oblike značaja pri šolskem otroku in pri našem slovenskem človeku, ker so to za učitelja nujno potrebna spoznanja, ki jih rabi dnevno pri svojem delu. (Dalje prih.)

CENJENEMU
UČITELJSTVU
sporočamo, da je došla za jesensko in zimsko sezijo ogromna izbira DAMSKEGA IN MOŠKEGA BLAGA v volni in bombažu. — Cenjeno učiteljstvo uživa pri tvrdki posebne plačilne ugodnosti.
A. ŽLENDER
LJUBLJANA
MESTNI TRG 22
Tvrdka je znana radi solidnosti in dobrih kvalitet! Vzorci na zahtevo poštnine prosto!

O najmlajši učiteljski generaciji

Vsi mi, ki nas je gospodarska kriza udarila z vso brutalno silo naravnost v obraz; vsi mi, ki smo se usposabljali za učiteljski poklic pet let, namesto štiri, vsi mi, ki nosimo zvenečo in prazno titulo »diplomiranih« učiteljev; vsi mi, ki nam je naša večletna brezposelnost z vsemi svojimi izkoriščanji in ogabnimi ponižanji ubila ves naš mladostni polet in ogenj ter nas razočarala nad življenjem in socialno pravico, tvorimo najmlajšo učiteljsko generacijo.

Nas je težko razumeti, prav lahko nas je soditi in obsojati. Koliko starejših tovarišev nas res razume? Vsakdo, prav vsakdo, ki gleda na nas z očmi dobrega psihologa, ki se vživi v naš težki položaj, ki ima v sebi dovolj poštenja in dobre volje, nas lahko zelo dobro in pravilno razume.

Zakaj smo mi popolnoma drugačni od prejšnjih generacij? Zakaj? Zato, ker je gospodarski liberalizem z vsemi svojimi posledicami, s svetovno vojno in svetovno gospodarsko krizo, z vso svojo nezadovoljnostjo in brezposelnostjo in vsemi neprilikami gospodarskega, kulturnega in socialnega življenja bistveno in odločilno vplival na nas. Res je to močno vplivalo tudi na starejše tovariše, toda samo s to razliko, da so si oni svoj svetovni nazor, svoje politično prepričanje, svoje vodilne življenjske ideje izkristalizirali in svoj življenjski položaj utrdili več ali manj že prej, v malo boljših časih.

Mi smo se rodili in rastli v času, ko je mednarodni imperializem razvrednotil človeško življenje ter iz vsega sveta stvoril eno samo veliko človeško klavnico. Vsa naša otroška in mladostna leta so prešla v času razkrajanja in propadanja. Videli smo nasilja in nepravde v vseh mogočih oblikah. Vstopali smo v aktivno javno udejstvovanje v dobi, ko je vse javno in privatno življenje stalo pod znamenjem težke gospodarske krize, ki se še vedno stopnjuje in narašča. V teh razmerah smo hitro dorastli in zgodaj dozoreli. Nismo poznali poezij, romantike in ne sentimentalne mladostne zaljubljenosti.

Vse naše življenje je bilo in je še vedno ena sama dolga borba z duševnim in telesnim pomanjkanjem in bedo za životarjenje iz dneva v dan, od danes do jutri. Večina nas je brezposelnih. Nimamo potrebne eksistenčne sigurnosti, ne nujno potrebnega notranjega miru. Ni to obsojanje nas samih, temveč le težka, žalostna ugotovitev, poštena avtokritika. Večina nas mladih in najmlajših je duševno ubita. Mi smo v pretežni večini mladi hirajoči starčki. Apatični, brez usidranosti, brez jasnih nazorov, brez vere v bodočnost, brez upov in nad, brez volje za koncentracijo in za drobno, notranje delo. Mi nimamo stalnosti in ne sigurnosti. Ne moremo se usidrati in ne zavzeti pravilni odnos do okolice in življenja. **Dobro se zavedamo, da nismo zakrivili tega mi, da so to le negativne posledice časa in razmer, v katerih še žal vedno živimo in da smo mi le nedolžne žrtve teh razmer.**

Danes, ko vse drvi z filmsko naglico, ko vse dela z obupno hitrostjo, stojimo mi ob strani, v brezdelju, s prekrižanimi rokami. Naša strokovna sposobnost neplodno propada, naše duševne zmožnosti se v brezdelju in odrinjenosti ne morejo uveljaviti. Izven poklicnega udejstvovanja, brez sigurne in stalne eksistence se ne moremo razviti v močne izkristalizirane osebnosti. Zato ostajamo slabiči, malodušni, brez mladostne vztrajne borbenosti, polni obupa in resignacije.

Dobro vemo, da je nekdanja mladina bila drugačna, res mlada in res borbena. Aktivno in odločno se je borila za nove ideje, za gesla francoske meščanske revolucije, za bratstvo, enakost in svobodo. Bila je prvoboriteljica resnice in demokracije. Ni poznala strahu in ne nepremagljivih ovir.

Nekdanja mladina je imela tudi sigurno eksistenco in sigurno bodočnost. Popolnoma avtomatsko je stopala na službena mesta in položaje, s katerih so se odmikali njeni predniki.

Mi, sodobna mladina, ne vršimo svojih dveh življenjskih funkcij. Ne prve, aktivnoborbene, ker nimamo mladostnega zaleta, ne borbene volje, ne velikih in jasnih smotrov. Mi tavamo v ozračju malomeščanskega malodušja in tonemo v pesimizmu in resignaciji.

Mi tudi ne izpolnjujemo druge pasivne funkcije življenja, ne zasedamo praznih poklicnih mest in položajev, vsaj ne kot celotna generacija. Večina nas živi v novih, izrednih razmerah skrajne izkoriščenosti in brezpravnosti.

Neurejene družabne in socialne razmere so nas ustvarile takšne kot smo. Naša »hiperprodukcija«, naša brezposelnost je kompliciran pojav v sodobni družbi. Naša brezposelnost je težka posledica anarhije ter zelo zanimiv problem za podrobno znanstveno študijo in analizo. Kdor se bo lotil tega običajno tako površno vzetega, tako omalovaževanega problema z vso resnostjo in znanstveno doslednostjo, bo z grozno presenečenostjo odkril vse tisto notranje razdejanje in škodo, ki ga povzroča ta problem pri nas vseh. Ne bo se več čudil dejstvu, da tvorimo mi najmlajši v pretežni meri maso apatičnih in malodušnih čakalcev na službo, da smo mi najmlajši prenehali biti nositelji novega življenja. To ne velja samo za najmlajšo učiteljsko generacijo, takšna je danes skoraj vsa inteligenčna mladina. Povsod vidite pomanjkanje solidnega, pozitivnega dela.

Tako je z nami, takšni smo! In zdaj se vprašajmo z vso potrebno resnostjo: **Ali ne bo takšno pasivno in apatično stanje postalo usodno za nas in za našo bodočnost? Ne bo li to usodno za naš narod, za slovensko kulturo?**

Ali ni že skrajni čas, da se zavemo sami sebe in svoje življenjske naloge? Ali ni zadnji trenotek, da prenehamo biti pasivni gledalci v času sodobnosti, da prenehamo z našo resignacijo, z našim pesimizmom, polnim nevere, predsodkov, strahu, nezaupanja in bojazni?

Da, tovarišice in tovariši! Prišel je čas, da z našim Cankarjem zavpijemo: **»Stran malodušnost, stran dvomi!«** Prišel je čas, da presekamo z netvornim in brezplodnim čakanjem in individualističnim iskanjem službe s pomočjo vplivnih »stricev« in protekcijskih zvez. Da sami odstranimo našo zapostavljenost in izkoriščenost, bedo, negotovost in nestalnost, ki jo povzroča naše brezdelje in brezposelnost. **Z organiziranim in skupnim nastopom bomo dosegli namestitev vseh nas. Predpogoj pa je, da postanemo vsi aktivni, trdni in pripravljeni za skupne akcije v korist nas vseh.**

Posebej velja ta poziv, ta klic, tovarišicam, brezposelnim učiteljicam, ki ste si s težkim trudom in dolgim študijem pridobile potrebno strokovno izobrazbo in pravico do poklicnega udejstvovanja, a ste danes najbolj neupoštevane in prezirane. Zato morate ve danes tembolj stremiti po sodelovanju pri skupnem delu za skupne interese.

P. Sal

Peš.

Varčevanje

Varčevanje ni nikak abstrakten pojem, temveč poseben način gospodarjenja, ni osebna zadeva posameznika, ampak vedno bolj se kaže vez med njim in splošnim napredkom narodnega gospodarstva. Varčevanje dobiva socialen pomen, ker nima od njega koristi le varčevalec, ampak celokupno narodno gospodarstvo. Vsak posamezen varčevalec soustvarja kapital, ki ga potrebujemo za ustvarjanje novih dobrin s produktivnimi investicijami, za dvig kmetijstva, obrti, industrije in trgovine. Od razmaha domačega gospodarstva, od porasta domačega kapitala pa ima v prvi vrsti korist narod, posamezni član naroda, ki si je kapital ustvaril. Ne pomaga gonja proti tujemu kapitalu, dokler nimamo svojega lastnega.

Varčevanje samo pa še ni vse. Res je predpogoj štednje, da se ne troši nesmotrno in po nepotrebnem. Ni pa to edini pogoj. Dobrine in vrednote, ki so ostale nepotrošene, se morajo v prid splošnosti razumno izkoristiti. S tem pa je tudi že povedano, da ne hrani oni, ki doma denar desavuira. Ravno to desavuiranje denarja je eden glavnih faktorjev, ki so povzročili današnje pomanjkanje gotovine. Vzrok naše gospodarske krize ni toliko zunanji, kakor predvsem notranji in ena glavnih težav obstoji v tem, da denarna sredstva niso osredotočena v denarnih zavodih. Če odstranimo ta vzrok, denarno krizo, bo sam od sebe odpadel velik del gospodarskih težav. Le če se denar redno steka in odteka v denarnih zavodih, lahko ti regulirajo gospodarsko življenje, dvigajo s tem življenjski standart, dvigajo dohodke posameznikov in zbirajo prihranke — kapital.

Splošne vesti

J. E. Polák:

DVEMA ZA SPOMIN.

Prej ali slej prokletstvo vse zadene,
ki užalili dušo so otroka
da sama zase v temno noč zajoka,
ker ne zaveda krivde se nobene.

Krvnik naj strelja pšice vse strupene
na njega le, ki v bôli ne zastoka,
čeprav mu v jezi zatrepeče roka,
ki čuti v sebi sile še jeklene.

Herod nekoč preganjal je otroke,
zato umiral on je na obroke,
dokler poginil ni prepit od gnoja.

Resnica je, ki vedno še obstoja,
da se krivica samo posojuje,
in se z odstotki stotimi vračuje . . .

V Ljubljani, dne 11. septembra 1936.

— **Praktični učiteljski izpiti na drž. učiteljski šoli v Ljubljani** se bodo v oktobrskem roku začeli v petek 16. oktobra 1936 ob 8. uri dopoldne. Kandidatje naj svoje pravilno opremljene prošnje za pripustitev vložé uradnim potom pravočasno tako, da bodo vsaj do 10. oktobra v rokah izpitnega odbora, sami pa naj se zglasijo pol ure pred začetkom izpita v direktorjevi pisarni. Zakasnele prošnje kakor tudi zamudniki pridejo v poštev šele za prihodnji izpitni rok. Posebna obvestila kandidatom se ne bodo razpošiljala. **Izpitni odbor.**

— **Praktični učiteljski izpiti** bodo na državnem učiteljišču v Mariboru v šolskem letu 1936./1937. trikrat, in sicer: 6. novembra, 12. februarja in 16 aprila.

— **Himen.** Franjo Jandl, šol. upravitelj — Angela Jandl roj. Šaubah, pošt. uradnica, poročena. — Marija v Puščavi, 30. VIII. 1936. — Čestitamo!

† Ludvik Černej

(† 25. VIII. 1936.)

Idealist vidi v interesih splošnosti nesebično tudi lastne, osebne. Če je tudi poln notranjih vrlin, če ga vodi imperativna volja v stremljenjih in delu, bo koristen član svojih zajednic. Zlasti če si je svoje mesto v življenju, svoj poklic v tem znamenju izbral sam po svojem zrelem notranjem glasu, ko je bil pretehtal in izravnal svoje osebne težnje in sposobnosti vedoč, da se na nobenem drugem delovnem torišču ne bi mogel dajati tako zelo v celoti.

Tako je Ludvik Černej postal vzgojitelj in učitelj naroda. Iz kmečkega ljudstva je izšel in njemu je ostal zvest, ker je hotel in moral ostati zvest sebi. Kakor sebe ga je poznal, kakor sebi mu je hotel le dobro. In to je mogel v visoki meri in z vso nesebičnostjo baš kot učitelj. Iz tega uverjenja je zajemal svoje osebno zadovoljstvo, ki mu je spet bilo vrelec novih plemenitih energij. Uspehi v delu so mu bili v notranje zadoščenje, iz tega so mu rasle nove sile, ob njih je rasel sam. V vsem ga je utrjevala še idealno lepa rodbinska sreča.

Videli smo ga učitelja, pozneje šolskega upravitelja v Grižah, v ponosni Savinjski dolini, kjer je med vzbujenim, stvarno mislečim, a srčno kakor življenjsko krepko zdravim narodom bil razumljen in ljubljen. Tu je v najvedrejšem razcvetu svoje moške dobe stal sredi ljudstva. Ves je izžareval vpliv široke, jasnovidne, polnokrvne, samosvoje osebnosti, brez katere vzgojitelj ne more ustvarjati trajnih dobrin. Kot delavec iz ljubezni, kot lastnik osebnih vrlin in tenkosluh psiholog je izlahka našel pot v sredino narodovega srca. Saj je stal na trdnih tleh, kjer se je srečaval s prirodno realističnim ljudstvom tudi kot kmetovalec, sadjar, čebelar, zadružnik.

Jugoslavija mu je po volji ljudstva in učiteljstva poverila mesto šolskega nadzornika za celjski okraj. Tu se je spet pokazal polnega moža, čeprav ga je pisarniško delo utrujalo. Učiteljstvu je bil sugestiven in avtoritativen vodnik, znal je v njem razplamtevati ljubezen do dela in ga bodriti k vedno novim podvigom, katerih uspešnost je stopnjeval tudi z vplivom preizkušenega, modernega šolskega metodika. Vselej pa je ljubezen do mladine označeval za ono sonce, pod katerim edinim more učiteljevo delo biti plodonosno. S pozitivnim gledanjem na življenjske probleme je optimistično vplival. Bil je tovariš v vsem pomenu besede, mož pokonci in naravnost, zaveden član učiteljskega občestva in njegove stanovske organizacije, tudi kot upokojenec do kraja sodelujoč.

Kot literata nam Ludvika Černeja razodevajo pesmi in črtice, kot pedagoga in metodika njegove razprave, tiskane in predavane, pa tudi sestava »Tretje čitanke« in računic po Lavtarju. V »Spominih«, ki jih je objavil »Popotnik«, je obilica klenega zrnja. Iz njih odseva visoko nadpovprečna osebnost človeka in pedagoga.

S svojim delom je postavljal temelje pravilnemu razvoju in napredku novejšega slovenskega šolstva, saj je povsod izhajal iz pravih izhodišč: iz otroka, iz ljudstva, iz življenja. Zato bo zgodovina našega šolstva ohranila na častnem mestu zapisano njegovo ime, še posebej pa šolstvo ter učiteljstvo celjskega okraja.

Med Slovenci bo Ludvik Černej duhovno živel dalje v sadovih dela, ki mu gre zanje vsa iskrena hvaležnost.

Fran Roš.

† Tovarišu Ulriku Konjaru

Kakor hrasti padajo ti naši možje, drug za drugim odhajajo naši šolniki, naši učitelji: Petrovec, Černej, Konjar.

Tovariš Ulrik Konjar se je rodil 2. julija 1863 v Smledniku na Gorenjskem. Obiskoval je gimnazijo, nato izvršil učiteljišče. Prvo njegovo službeno mesto je bila Mirna na Dolenjskem. Že leta 1888. je bil imenovan za stalnega učitelja v Motniku. Bil je torej prvi učitelj v starodavnem trgu Motniku. Kako žalosten je bil, ko so ga leta 1925. vpokojili — pač dober učitelj, vajen dela; ljubitelj mladine.

Kdor je poznal Konjarja, mi bo rad pritrdil, da je bil on blag, dober, značajen učitelj, dober svetovalec, pripravljen pomagati povsod z odprtim srcem.

Družabnik je bil in da poudarim, najljubša mu je bila učiteljska družba. Vsak učitelj mu je bil brat, kojega se je razveselil, razpravljal z njim, obujal spomine na svojo službeno dobo; se spominjal kolegov, nadzornikov in drugih.

Motnik mu je bil najljubši kraj. Tu si je ustanovil svojo družino, tu je vzgajal svoje otroke, od tu so pohajali v mestne in visoke šole, tu sem so do zadnjega prihajali k njemu na počitnice. Ob 35 letnici svojega službovanja je bil imenovan za častnega občana občine trga Motnika.

Vest o smrti tega moža je žalostno dirnila vsakega, kdor je bil le enkrat v svojem življenju v družbi ali na njegovem stanovanju in imel čast in priliko spoznati ga. V vsakem je vzbudil spoštovanje do njega in zaupanje vanj.

Jesen je. Vsa njena lepota je tu; sonce, čist zrak, cvetja dovolj v vseh jesenskih barvah in jaz Vam pišem nekrolog, g. Konjar. Že nekaj časa smo pričakovali te turobne smrti, a ko je nastopila, nas je ranilo globoko v srca. Jeseni ste se pripravljali za pričetek pouka, ko ste bili še aktiven učitelj, jeseni so Vas upokojili, jesen je bila, ko ste me sprejeli na šoli kot prvonastavljeno učiteljico in jesen Vam je podarila večne počitnice, večen odmor — večen oddih. Z jesenskim vetričem smo plakali mi vsi; Vaši učenci, tovariši, znanci, prijatelji ob Vaši nam predragi gomili.

V kraju svojega neumornega dela in svojega tako ljubljenega Motnika si je izbral Ulrik Konjar svoje zadnje počivališče.

Hribovšek Vida.